

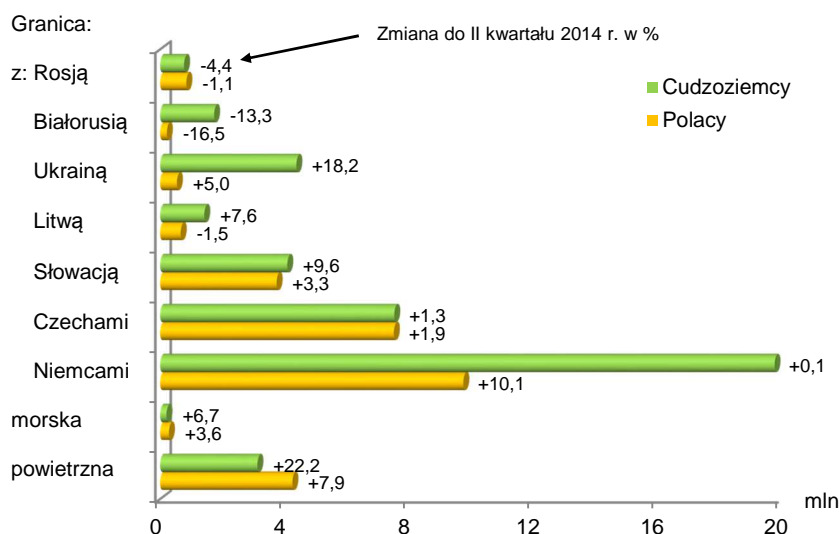
**Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce
i Polaków za granicą w II kwartale 2015 roku**

Ruch graniczny

W II kwartale 2015 r. szacunkowa liczba przekroczeń granicy Polski wyniosła 70,6 mln, z tego 42,9 mln dotyczyło cudzoziemców (60,8% ogółem) oraz 27,7 mln Polaków (39,2%). Około 76,9% ogółu przekroczeń dotyczyło granicy lądowej Polski z krajami Unii Europejskiej, 12,0% zewnętrznej granicy lądowej UE, 10,4% granicy powietrznej i 0,7% morskiej.

Najwięcej osób przekraczało lądową granicę Polski na odcinku z Niemcami (46,9% ogółu przekroczeń lądowej granicy Polski w II kwartale 2015 r.), następnie granicę z Czechami (23,9%), Słowacją (12,4%), Ukrainą (7,8%), Litwą (3,3%), Białorusią (3,1%) i Rosją (2,6%).

Wykres 1. Ruch graniczny osób w II kwartale 2015 r.

Liczba odpraw na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej na terenie Polski w II kwartale 2015 r., według danych Komendy Głównej Straży Granicznej, była o 16,0%

większa w porównaniu z poprzednim kwartałem i o 4,2% większa niż w analogicznym okresie 2014 r. Cudzoziemców odprawiono o 18,3% więcej niż w I kwartale 2015 r. i o 5,7% więcej niż przed rokiem, natomiast Polaków odpowiednio o 7,0% więcej i o 1,6% mniej.

W II kwartale 2015 roku na granicy z Ukrainą liczba odpraw cudzoziemców była o 18,2% większa niż przed rokiem, natomiast na granicy z Białorusią odnotowano spadek o 13,3%, a na granicy z Rosją spadek o 4,4%. W przypadku Polaków, w porównaniu z II kwartałem 2014 r., wzrost liczby odpraw miał miejsce na granicy z Ukrainą – o 5,0%, natomiast spadek ruchu wystąpił na granicy z Białorusią – o 16,5% oraz z Rosją – o 1,1%.

Wśród cudzoziemców przekraczających poszczególne odcinki lądowej granicy Polski dominowali obywatele kraju sąsiadującego – i tak na przykład na granicy z Ukrainą 97,7% stanowili obywatele Ukrainy, na granicy z Rosją 93,9% to obywatele Rosji, a na granicy z Białorusią 88,0% to obywatele Białorusi.

Wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą

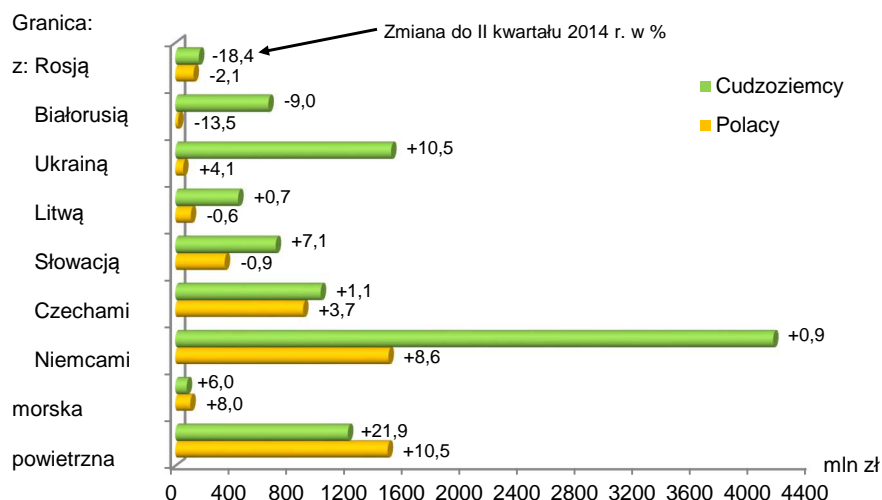
Szacunkowa wartość towarów i usług zakupionych w Polsce przez cudzoziemców (nierezydentów) ukształtowała się w I półroczu 2015 r. na poziomie 18,3 mld zł, natomiast wydatków poniesionych za granicą przez Polaków (rezydentów) w tym okresie – 8,2 mld zł. Było to odpowiednio o 5,4% i 3,5% więcej niż przed rokiem. W II kwartale 2015 r. wydatki cudzoziemców w Polsce ukształtowały się na poziomie ok. 9,9 mld zł, natomiast wydatki poniesione za granicą przez mieszkańców Polski – 4,6 mld zł i były wyższe niż w analogicznym okresie 2014 r. odpowiednio o 3,8% i 6,7%. W stosunku do kwartału poprzedniego wydatki cudzoziemców były wyższe o 17,3%, a Polaków o 25,6% wyższe.

Z ogółu wydatków cudzoziemców 63,7% przypadło na osoby przekraczające wewnętrzną granicę lądową Unii Europejskiej na terenie Polski, 23,4% – zewnętrzną granicę lądową UE, 12,1% granicę powietrzną i 0,8% morską. W przypadku wydatków poniesionych za granicą przez mieszkańców Polski analogiczna struktura kształtowała się następująco: 61,3%, 4,4%, 32,1% i 2,3%.

Najwyższe wydatki w Polsce, biorąc pod uwagę lądową granicę, ponieśli cudzoziemcy przekraczający granicę z Niemcami (48,3% ogółu wydatków cudzoziemców przekraczających lądową granicę Polski w II kwartale 2015 r.), następnie granicę z Ukrainą (17,4%), Czechami (11,7%), Słowacją (8,1%), Białorusią (7,5%), Litwą (5,1%) i Rosją (1,9%).

W przypadku mieszkańców Polski, rozpatrując lądową granicę kraju, najwyższe wydatki ponieśli przekraczający granicę z Niemcami (49,0% ogółu wydatków Polaków przekraczających lądową granicę Polski w II kwartale 2015 r.), następnie z Czechami (29,4%), Słowacją (11,4%), Rosją (4,2%), Litwą (3,6%), Ukrainą (1,8%) i Białorusią (0,6%).

Wykres 2. Wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w II kwartale 2015 r.

Szacunkowa wartość zakupionych w Polsce towarów i usług przez cudzoziemców przekraczających polski odcinek zewnętrznej lądowej granicy Unii Europejskiej w II kwartale 2015 r. ukształtowała się na poziomie 2,3 mld zł, natomiast wydatków poniesionych za granicą przez mieszkańców Polski przekraczających ten odcinek granicy – 199,9 mln zł. Wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemców na zewnętrznej granicy UE w II kwartale 2015 r. były o 1,8% wyższe w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. i 24,5% wyższe w stosunku do poprzedniego kwartału. Z kolei wydatki poniesione przez mieszkańców Polski za granicą były o 1,7% niższe w stosunku do II kwartału 2014 r. i o 17,6% wyższe aniżeli w I kwartale 2015 r.

Tabl. 1. Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w II kwartale 2015 r.

Granica	Ruch graniczny ^a w mln osób		Wydatki w mln zł		Średnie wydatki ^b w zł	
	cudzoziemcy	Polacy	cudzoziemcy	Polacy	cudzoziemcy	Polacy
Ogółem	42,9	27,7	9 850,8	4 581,5	472	341
lądowa	39,6	23,2	8 577,9	3 008,2	446	267
zewnętrzna UE	6,9	1,6	2 300,4	199,9	694	253
z Rosją	0,8	0,8	163,5	126,3	430	301
Białorusią	1,7	0,2	644,0	19,3	792	194
Ukrainą	4,4	0,5	1493,0	54,3	703	201
wewnętrzna UE	32,7	21,6	6 277,4	2 808,3	394	268
z Litwą	1,4	0,7	434,9	107,6	657	280
Słowacją	4,1	3,7	694,7	342,0	352	194
Czechami	7,5	7,5	1 005,8	884,1	270	249
Niemcami	19,7	9,7	4 142,1	1 474,6	433	308
morska	0,2	0,3	79,1	104,2	743	759
powietrzna	3,1	4,2	1 193,9	1 469,0	796	730

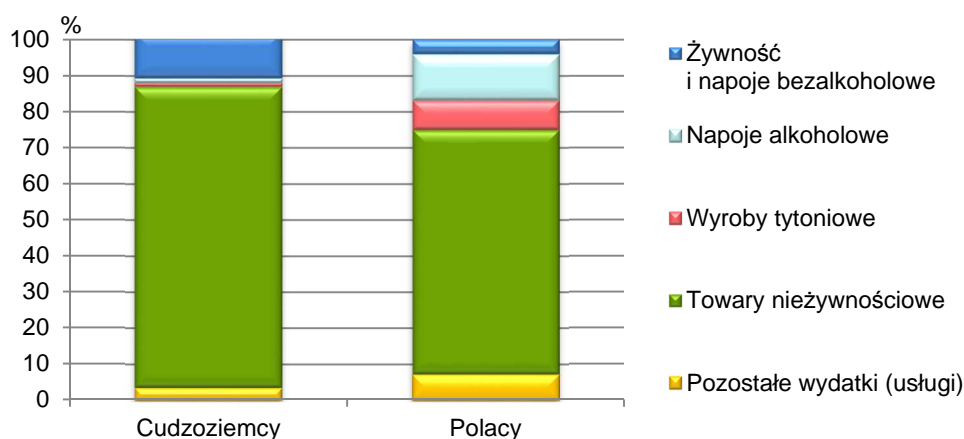
^a Z Polski i do Polski. ^b Na jedną osobę podczas jednej podróży.

Zróznicowanie wydatków, również pod względem struktury asortymentowej, występowało na poszczególnych odcinkach granicy, zarówno wśród cudzoziemców, jak i Polaków. Związane jest to m.in. ze sposobem podróżowania, celem podróży, długością pobytu, czy też opłacalnością dokonywania zakupów za granicą.

Cudzoziemcy przekraczający w II kwartale 2015 r. zewnętrzną lądową granicę UE na terenie Polski największe wydatki ponieśli na odcinku z Ukrainą – około 1 493,0 mln zł, następnie z Białorusią – około 644,0 mln zł, a przekraczający odcinek granicy z Rosją – około 163,5 mln zł. W odniesieniu do analogicznego okresu 2014 r. wydatki cudzoziemców przekraczających granicę lądową z Ukrainą były wyższe o 10,5 %, natomiast przekraczających granicę lądową z Białorusią i Rosją były niższe odpowiednio o 9,0% i 18,4%. Mieszkańcy Polski przekraczający w II kwartale 2015 r. zewnętrzną lądową granicę UE na terenie Polski największe wydatki ponieśli na odcinku z Rosją (ok. 126 mln zł), następnie z Ukrainą (ok. 54 mln zł) i z Białorusią (ok. 19 mln zł). W odniesieniu do analogicznego okresu 2014 r. wydatki Polaków przekraczających granicę lądową z Ukrainą były wyższe o 4,1%, natomiast przekraczających granicę lądową z Białorusią i Rosją były niższe odpowiednio o 13,5% i 2,1%. Na spadek wartości wydatków na granicy z Białorusią i Rosją zapewne wpływ miała sytuacja międzynarodowa.

Cudzoziemcy, przekraczający omawiane odcinki granicy zewnętrznej, w II kwartale 2015 r. na zakup towarów nieżywnościowych przeznaczyli ok. 84% swoich wydatków, na żywność i napoje bezalkoholowe ok. 13%, a na pozostałe wydatki (usługi) ponad 3%. Spośród artykułów nieżywnościowych największym zainteresowaniem cudzoziemców cieszyły się materiały do budowy, remontu i konserwacji mieszkania lub domu (ok. 27% wydatków na towary nieżywnościowe), sprzęt RTV i AGD (ok. 15%) oraz części i akcesoria do środków transportu (ok. 15%). Polacy, przekraczający omawiane odcinki granicy zewnętrznej w II kwartale 2015 r., większość (ok. 68%) wydatkowanych za granicą środków przeznaczyli na zakup towarów nieżywnościowych, głównie na zakup paliwa. Znaczny udział w strukturze wydatków mieszkańców Polski przekraczających granicę zewnętrzną miały pozostałe wydatki (usługi) – ok. 7%, natomiast żywność i napoje bezalkoholowe – ok. 4%.

Wykres 3. Struktura wydatków cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski w II kwartale 2015 r.

Cudzoziemcy przekraczający wewnętrzną granicę UE w II kwartale 2015 r. największe wydatki w Polsce ponieśli na towary nieżywnościowe – ok. 55%. Na żywność i napoje bezalkoholowe cudzoziemcy przeznaczyci ok. 12%, a na pozostałe wydatki (usługi) – ok. 17%. Z kolei wśród mieszkańców Polski przekraczających wewnętrzną granicę UE w II kwartale 2015 r. znaczący udział w strukturze wydatków poniesionych za granicą miały również towary nieżywnościowe – ok. 38%, a pozostałe wydatki (usługi) – ok. 36%. Na żywność i napoje bezalkoholowe Polacy przeznaczyci ok. 18%.

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca (nierezydenta) w II kwartale 2015 r. ukształtowały się na poziomie 472 zł, natomiast średnie wydatki poniesione za granicą przez mieszkańca Polski wyniosły 341 zł. Najwyższe średnie wydatki ponieśli nierezydenci przekraczający granicę zarówno powietrzną jak i morską. Były one wyższe od średnich wydatków cudzoziemców przekraczających granicę lądową odpowiednio o 67% i 79%. Natomiast średnie wydatki nierezydentów przekraczających zewnętrzną granicę lądową UE na terenie Polski były o 76% wyższe niż przekraczających wewnętrzną granicę lądową UE. W przypadku Polaków średnie wydatki przekraczających zarówno granicę morską, jak i powietrzną były około 3-krotnie wyższe niż przekraczających granicę lądową. Średnie wydatki Polaków przekraczających wewnętrzną granicę lądową UE na terenie Polski były nieco wyższe niż przekraczających zewnętrzną granicę lądową UE.

Mały ruch graniczny

Mały ruch graniczny znacznie ułatwia regularne przekraczanie zewnętrznej lądowej granicy Unii Europejskiej przez osoby zamieszkujące strefę przygraniczną w celu pobytu w strefie po drugiej stronie granicy, m.in. ze względów społecznych, kulturalnych, rodzinnych lub ekonomicznych. Umowa o małym ruchu granicznym z Ukrainą weszła w życie 1 lipca 2009 r.¹, a z Rosją 27 lipca 2012 r.² W przypadku granicy polsko-ukraińskiej mały ruch graniczny (MRG) ma większe znaczenie dla obywateli Ukrainy niż Polski, gdyż Polacy mogą podróżować i przebywać na terytorium Ukrainy do 90 dni bez konieczności posiadania wiz. Z kolei wprowadzenie MRG na granicy z obwodem kaliningradzkim jest istotne dla obu stron. Poza tym, strefa małego ruchu granicznego przy granicy z Rosją jest

---

¹ Oświadczenie Rządowe z dnia 20 czerwca 2009 r. w sprawie mocy obowiązującej Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku, oraz Protokołu, podpisanego w Warszawie dnia 22 grudnia 2008 roku, między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku (DzU z 2009 r. nr 103, poz. 859).

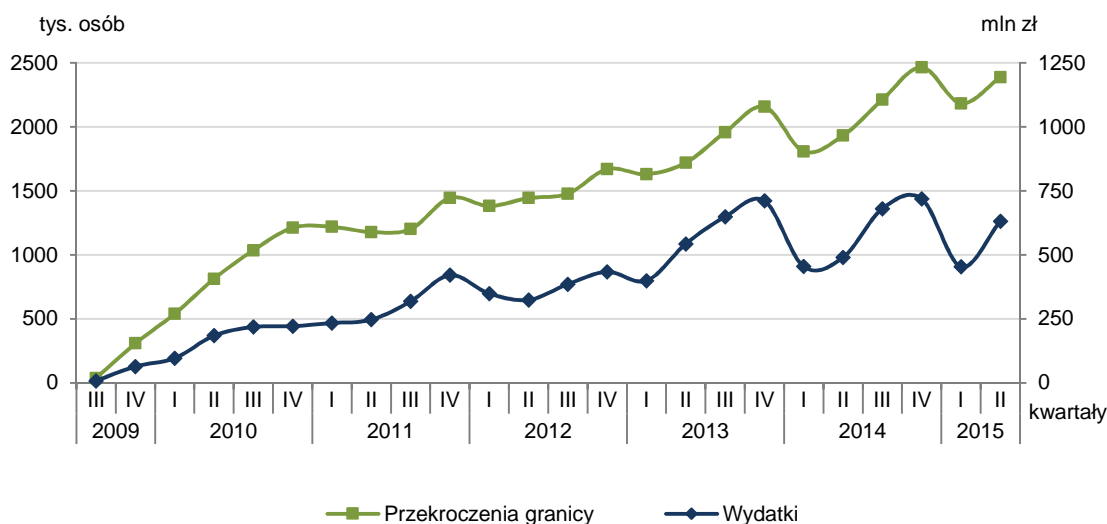
² Oświadczenie Rządowe z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie mocy obowiązującej Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Moskwie dnia 14 grudnia 2011 r. (DzU z 2012 r., poz. 815).

wyjątkowa ze względu na swój obszar, gdyż sięga znacznie dalej niż 30 czy 50 km od granicy.³

Granica polsko-ukraińska

Na granicy polsko-ukraińskiej w ramach małego ruchu granicznego w II kwartale 2015 r. odnotowano 2,4 mln odpraw⁴, co stanowiło 54,6% przekroczeń tego odcinka granicy przez cudzoziemców. W porównaniu z poprzednim kwartałem liczba przekroczeń granicy w ramach MRG była o 9,3% większa, a w stosunku do analogicznego okresu 2014 r. – o 23,5% większa.

Wykres 4. Mały ruch graniczny cudzoziemców na granicy polsko-ukraińskiej

Szacunkowa wartość wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską w ramach MRG w II kwartale 2015 r. wyniosła 630,5 mln zł, co stanowiło 42,2% ogółu wydatków cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską. Wydatki te były o 39,1% wyższe niż w poprzednim kwartale i o 28,7% wyższe niż w analogicznym okresie 2014 roku.

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca przekraczającego granicę polsko-ukraińską w ramach MRG w II kwartale 2015 r. wyniosły 529 zł (w poprzednim kwartale – 416 zł), podczas gdy w II kwartale 2014 r. – 508 zł.

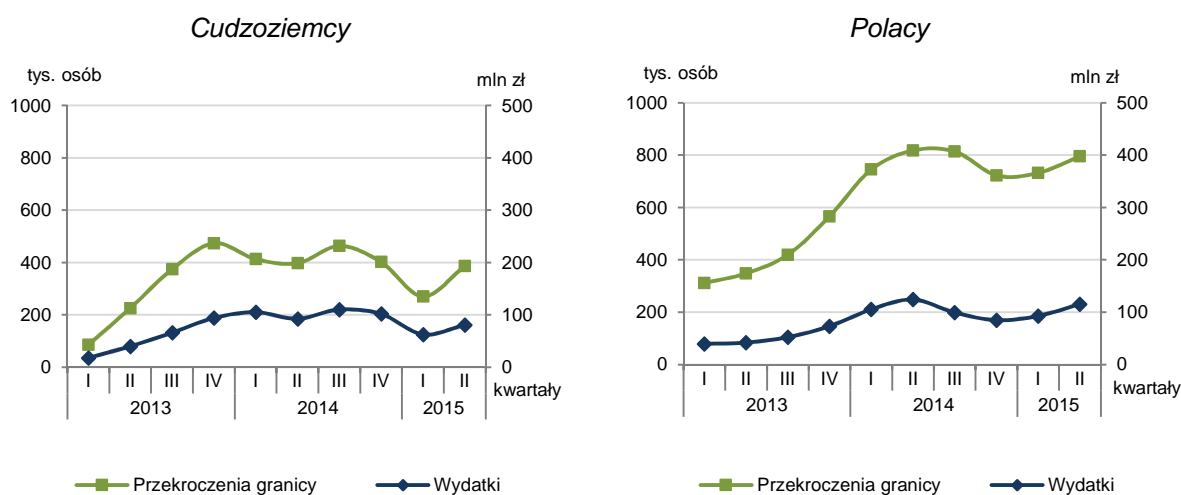
³ Rozporządzenie nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniające postanowienia Konwencji z Schengen (Dz.Urz. UE nr L 29 z dnia 3 lutego 2007 r.); Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1342/2011 z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 1931/2006 w odniesieniu do włączenia obwodu kaliningradzkiego i niektórych powiatów polskich do obszaru uznawanego za strefę przygraniczną (Dz.Urz. UE nr L 347 z dnia 30 grudnia 2011 r.).

⁴ Dane Komendy Głównej Straży Granicznej.

Granica polsko-rosyjska

Na granicy polsko-rosyjskiej w ramach małego ruchu granicznego w II kwartale 2015 r. Straż Graniczna odnotowała 386,4 tys. odpraw cudzoziemców, tj. o 43,1% więcej niż w I kwartale 2015 r. i o 2,7% mniej niż w porównywalnym okresie 2014 r. W ramach MRG granicę tę przekroczyło także ok. 795,3 tys. Polaków⁵, tj. o 8,6% więcej niż w kwartale poprzednim i o 2,7% mniej niż przed rokiem. Odprawy w ramach MRG stanowiły połowę (50,4%) przekroczeń tego odcinka granicy przez cudzoziemców, natomiast w przypadku Polaków – ok. 94,7%.

Wykres 5. Mały ruch graniczny na granicy polsko-rosyjskiej

Szacunkowa wartość wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-rosyjską w ramach MRG w II kwartale 2015 r. ukształtowała się na poziomie 80,9 mln zł, co stanowiło 49,5% ogółu wydatków cudzoziemców przekraczających ten odcinek granicy. Wydatki te były o 29,2% wyższe niż w poprzednim kwartale i o 12,5% niższe niż w II kwartale 2014 roku. Wartość wydatków za granicą poniesionych przez Polaków w ramach MRG wyniosła 115,5 mln zł, co stanowiło 91,4% wydatków Polaków przekraczających odcinek granicy z Rosją. Wydatki te były wyższe o 24,4% w porównaniu z kwartałem poprzednim i o 7,0% niższe w odniesieniu do wydatków w II kwartale poprzedniego roku.

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca przekraczającego granicę polsko-rosyjską w ramach MRG w II kwartale 2015 r. wyniosły 419 zł (w poprzednim kwartale 463 zł), podczas gdy przed rokiem – 466 zł. Natomiast średnie wydatki poniesione za

⁵ Dane szacunkowe GUS.

granicą przez Polaka przekraczającego tę granicę w ramach MRG wyniosły 290 zł, w poprzednim kwartale 254 zł, a przed rokiem – 304 zł.

Delimitacja obszaru oddziaływania granicy

Badania przeprowadzone w II kwartale 2015 r. pokazują, że przekraczający lądową granicę Polski cudzoziemcy, podobnie jak i Polacy, byli najczęściej mieszkańcami miejscowości zlokalizowanych w odległości do 50 km od granicy – 69,8% cudzoziemców i 68,7% Polaków, przy czym 53,3% cudzoziemców i 55,7% Polaków mieszkało w pasie do 30 km od granicy. Natomiast w odległości powyżej 100 km od granicy zamieszkiwało 22,2% cudzoziemców i 21,3% Polaków przekraczających lądową granicę Polski.

Tabl. 2. Struktura cudzoziemców i Polaków przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca zamieszkania w II kwartale 2015 r.

Granica	Cudzoziemcy (nierezydenci)						Polacy (rezydenci)					
	razem	0-50 km	z tego		51-100	powyżej 100 km	razem	0-50 km	z tego		51-100	powyżej 100 km
			0-30	31-50					0-30	31-50		
w odsetkach												
Ogółem	100,0	69,8	53,3	16,5	8,1	22,2	100,0	68,7	55,7	13,0	10,0	21,3
zewnętrzna UE	100,0	68,8	49,7	19,1	19,8	11,4	100,0	65,7	33,7	32,0	21,3	13,0
z: Rosją	100,0	69,2	18,1	51,1	27,0	3,8	100,0	58,5	11,8	46,7	31,0	10,5
Białorusią	100,0	61,0	46,3	14,7	18,0	21,0	100,0	79,3	50,5	28,7	9,7	11,1
Ukrainą	100,0	71,7	56,7	15,0	19,2	9,2	100,0	71,8	61,4	10,4	10,5	17,7
wewnętrzna UE	100,0	70,0	54,0	16,0	5,6	24,4	100,0	68,9	57,3	11,6	9,1	22,0
z: Litwą	100,0	31,6	9,7	21,9	28,7	39,7	100,0	41,6	38,4	3,2	25,2	33,2
Słowacją	100,0	59,9	24,9	35,1	10,7	29,4	100,0	48,1	16,1	32,0	22,5	29,4
Czechami	100,0	70,4	54,5	15,9	4,9	24,8	100,0	86,6	79,2	7,4	1,7	11,7
Niemcami	100,0	74,5	62,9	11,6	3,3	22,2	100,0	65,7	57,8	7,9	8,3	26,0

Przekraczający lądową granicę Polski cudzoziemcy oraz Polacy najchętniej dokonywali zakupów w odległości do 50 km od granicy – 78,0% cudzoziemców i 65,0% Polaków, przy czym 66,5% cudzoziemców i 57,2% Polaków dokonywało zakupów w pasie do 30 km od granicy. Natomiast w odległości powyżej 100 km od granicy zakupów dokonywało 14,6% cudzoziemców i 25,6% Polaków.

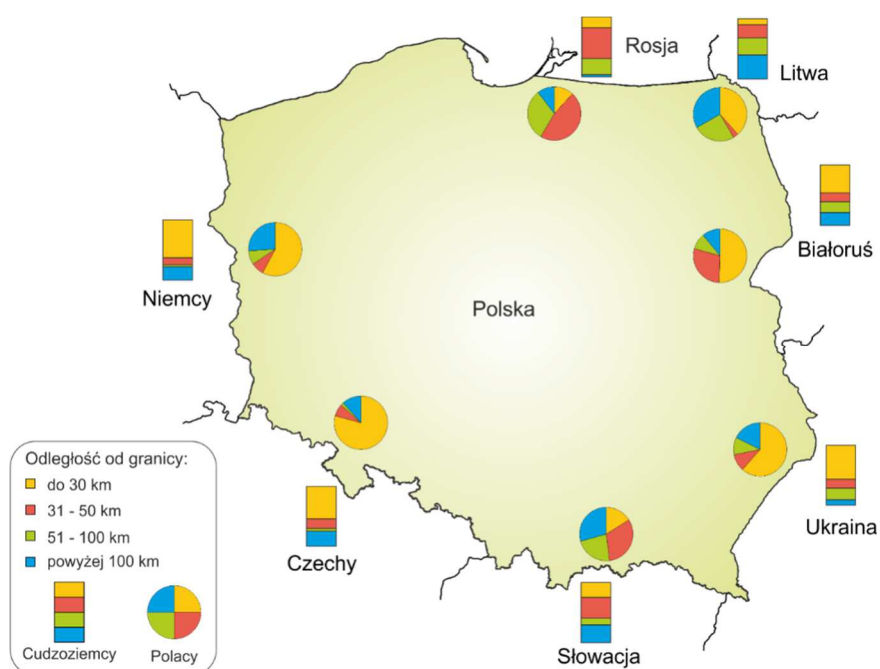

Tabl. 3. Struktura cudzoziemców i Polaków przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w II kwartale 2015 r.

Granica	Cudzoziemcy (nierezydenci)						Polacy (rezydenci)					
	razem	0-50 km	z tego		51-100	powyżej 100 km	razem	0-50 km	z tego		51-100	powyżej 100 km
			0-30	31-50					0-30	31-50		
	w odsetkach											
Ogółem	100,0	78,0	66,5	11,5	7,4	14,6	100,0	65,0	57,2	7,8	9,4	25,6
zewnętrzna UE	100,0	69,8	54,2	15,6	21,3	8,9	100,0	89,5	84,1	5,4	2,7	7,9
z: Rosją	100,0	46,6	25,7	20,9	23,0	30,4	100,0	97,3	92,5	4,8	1,2	1,4
Białorusią	100,0	37,5	13,7	23,8	52,4	10,1	100,0	83,2	78,7	4,4	3,0	13,8
Ukrainą	100,0	86,4	75,0	11,4	8,8	4,7	100,0	79,6	73,0	6,6	4,8	15,6
wewnętrzna UE	100,0	79,7	69,1	10,7	4,5	15,7	100,0	63,1	55,2	8,0	9,9	27,0
z: Litwą	100,0	73,5	64,4	9,1	1,6	24,8	100,0	29,4	9,0	20,4	26,2	44,4
Słowacją	100,0	86,1	49,8	36,3	6,6	7,3	100,0	43,2	21,0	22,2	15,7	41,1
Czechami	100,0	82,3	67,2	15,1	8,3	9,4	100,0	79,8	78,3	1,4	8,2	12,0
Niemcami	100,0	77,9	74,2	3,7	2,9	19,2	100,0	60,8	54,4	6,4	7,6	31,6

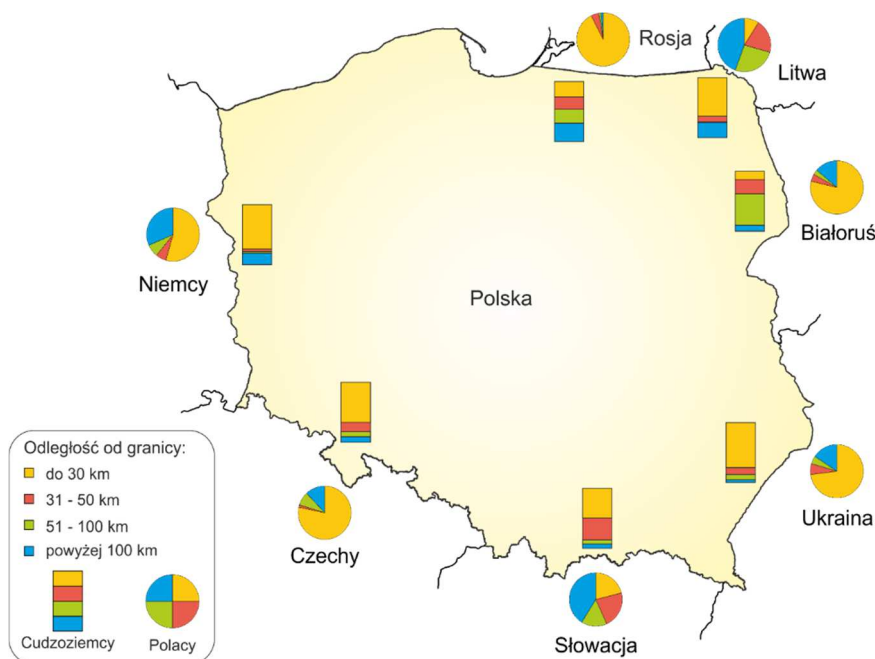
Zasięg oddziaływania granicy określony na podstawie wyników badań, przy uwzględnieniu odległości od granicy miejsca zamieszkania oraz miejsca dokonania zakupów osób przekraczających granicę, przedstawiono na mapach 1 i 2.

Mapa 1. Zasięg oddziaływania granicy na podstawie odległości od granicy miejsca zamieszkania cudzoziemców i Polaków przekraczających granicę Polski w II kwartale 2015 r.

Większość cudzoziemców i Polaków przekraczających lądową granicę Polski mieszkała w pasie do 50 km od granicy: w przypadku zewnętrznej granicy UE na terenie Polski – 68,8% cudzoziemców oraz 65,7% Polaków, a w przypadku wewnętrznej granicy UE – odpowiednio 70,0% i 68,9%.

Mapa 2. Zasięg oddziaływania granicy na podstawie odległości od granicy miejsca dokonania zakupów przez cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w II kwartale 2015 r.

Najwięcej cudzoziemców objętych badaniem dokonywało zakupów w pasie do 50 km od granicy, w przypadku zewnętrznej granicy UE na terenie Polski – 69,8% przekraczających, natomiast wewnętrznej granicy UE – 79,7%. Z kolei odsetek Polaków dokonujących zakupów w pasie do 50 km od granicy zewnętrznej wyniósł 89,5% przekraczających, natomiast w przypadku granicy wewnętrznej – 63,1%.

Podsumowanie

Z przeprowadzonej analizy wynika, że występuje zróżnicowanie badanych zjawisk na poszczególnych rodzajach i odcinkach granicy. W II kwartale 2015 r. ok. 64% ogółu przyjazdów cudzoziemców do Polski związanych było z dokonaniem zakupów. Natomiast wyjazdy zagraniczne mieszkańców Polski dotyczyły w dużej mierze wypoczynku, rekreacji, wakacji – ok. 53% oraz zakupów ok. 28% (z tym, że na zewnętrznej granicy lądowej UE udziały te stanowiły odpowiednio ok. 2% i ok. 88%). Zróżnicowanie rodzaju ponoszonych wydatków wiąże się ze strukturą celów w jakich respondenci wyjeżdżają za granicę. Wśród cudzoziemców wydatki poniesione w Polsce na zakup towarów stanowiły 80%, a na usługi 20%, natomiast wśród mieszkańców Polski wyniosły one odpowiednio 52% i 48%.

Spośród ogółu wydatków cudzoziemców w Polsce zdecydowana większość (ok. 79%) przypadała na mieszkańców krajów sąsiadujących z RP. Najwięcej na zakupy towarów i usług w Polsce wydali mieszkańcy Niemiec (35,8% ogółu wydatków cudzoziemców w Polsce) oraz Ukrainy (19,0%) i Białorusi (6,0%).⁶ W przypadku mieszkańców Polski ok. 65% wydatków poniesionych za granicą przypadała na kraje sąsiadujące z Polską, najwięcej na Niemcy (28,9% ogółu wydatków Polaków za granicą) oraz Czechy (21,1%) i Słowację (8,1%).⁷

Wyniki prowadzonych badań zarówno wśród cudzoziemców (nierezydentów) jak i mieszkańców Polski pokazały, że największa intensywność zjawisk związanych z ruchem na granicy lądowej Polski występowała na obszarach położonych w pasie do 50 km wzdłuż granicy. Świadczy o tym między innymi wysoki odsetek osób przekraczających granicę, które ponosiły wydatki w tym pasie, jak również fakt, że mieszkańcy miejscowości zlokalizowanych na tym obszarze stanowili zdecydowaną większość wśród przekraczających granicę. Charakterystyczne też jest, że w przypadku wewnętrznej granicy UE na terenie Polski, odsetek cudzoziemców mieszkających na obszarze oddalonym powyżej 100 km od granicy był wyższy niż w przypadku granicy zewnętrznej. W przypadku granicy z Rosją, odsetek cudzoziemców dokonujących zakupów w Polsce i mieszkających w odległości powyżej 100 km od granicy również był stosunkowo wysoki, co związane jest dodatkowo z występowaniem strefy małego ruchu granicznego specyficznej ze względu na zasięg terytorialny. Dla obszarów położonych przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski wprowadzenie MRG było ważnym elementem ułatwiającym przekraczanie granicy.

Uwagi metodyczne

Prezentowaną informację opracowano na podstawie wyników badań „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”. Metodologia badań została przygotowana przez Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Rzeszowie we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim oraz Ministerstwem Sportu i Turystyki. Badania prowadzone od 2014 r. wspólnie przez te instytucje są wynikiem integracji kilku badań (w tym „Badania obrotu towarów i usług w ruchu granicznym na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski”). Dostarczają informacji na potrzeby statystyki w dziedzinie turystyki, rachunków narodowych i bilansu płatniczego oraz obszarów transgranicznych.

Badanie podróży cudzoziemców (nierezydentów) do Polski oraz ruchu pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej prowadzone jest w otoczeniu wybranych przejść granicznych z ruchem osobowym (w tym portów lotniczych i morskich), w dniach wylosowanych

⁶ Następnie Czech (5,6%), Słowacji (4,5%), Litwy (4,2%) i Rosji (4,0%).

⁷ Następnie na Rosję (2,8%), Litwę (2,4%), Ukrainę (1,2%) i Białoruś (0,4%).

w taki sposób, by w kwartale każdy dzień tygodnia wystąpił jeden raz. Badaniem ruchu granicznego objęte są osoby i pojazdy przekraczające granicę Polski z krajami Unii Europejskiej na wybranych drogowych przejściach granicznych. Zliczane są pojazdy (z uwzględnieniem kraju rejestracji) oraz osoby przekraczające granicę w kierunku z Polski i do Polski. Badanie podróży cudzoziemców (nierezydentów) obejmuje wyjeżdżających z Polski przez wewnętrzną i zewnętrzną granicę UE na terenie Polski. Badaniu nie podlegają osoby przebywające w Polsce powyżej 1 roku (z wyjątkiem osób podróżujących w celach edukacyjnych i zdrowotnych). Dane dotyczące wydatków poniesionych przez cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce uwzględniają towary zakupione w Polsce w celu odsprzedaży w kraju nierezydenta.

Badanie uczestnictwa Polaków (rezydentów) w podróżach prowadzone jest w gospodarstwach domowych, w cyklu kwartalnym (w miesiącu następnym po kwartale), metodą wywiadu bezpośredniego. Badaniu nie podlegają osoby przebywające za granicą powyżej 1 roku (z wyjątkiem osób podróżujących w celach edukacyjnych i zdrowotnych). Prezentowane dane dotyczące wydatków rezydentów poniesionych za granicą obejmują wydatki finansowane tylko ze środków własnych (nie są wliczane wydatki finansowane przez zakład pracy oraz inne osoby i instytucje), uwzględniają towary zakupione za granicą w celu odsprzedaży w Polsce.

Dane o ruchu granicznym na zewnętrznej granicy UE na terenie Polski pochodzą z Komendy Głównej Straży Granicznej i obejmują wszystkie przejścia graniczne (drogowe, kolejowe i rzeczne). Do szacowania ruchu granicznego na wewnętrznej granicy UE na terenie Polski oraz ruchu na granicy morskiej wykorzystywane są także wtórnie wyniki innych badań statystyki publicznej („Baza noclegowa turystyki i jej wykorzystanie”, „Transport morski i przybrzeżny”). Dane o ruchu granicznym dotyczą liczby przekroczeń granicy – osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy granicę tę przekracza.

Prezentowane dane mają charakter wstępny. W niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem” ze względu na zaokrąglenia danych. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym.

Publikacja „Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w 2014 r.” z rocznymi wynikami badań ukaze się w końcu października br.

Opracowanie:

Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Ośrodek Badań Obszarów Transgranicznych i Statystyki Euroregionalnej

Tel. 17 853 52 10